

Una llengua

CARMÉ PUÉRTOLAS

L'actualització de la Llei de Normalització Lingüística del 1983 resta "congelada", a l'espera d'una sentència del Tribunal Constitucional. Mentrestant, Aznar s'acosta al poder i a Madrid creix l'animadversió contra el català.

Quan hi ha mala mar les barques tornen a port". Amb aquesta gràfica expressió un alt responsable de la Conselleria de Cultura del Principat explica la situació en què es troba el projecte d'actualització de la Llei de Normalització Lingüística. La reforma, doncs, està aturada? "No, va alentida".

Les barques havien sortit de port amb el canvi d'any, fa sis mesos. El Govern de la Generalitat va presentar als partits polítics una proposta d'actualització de la Llei de Normalització Lingüística de l'any 1983. Les reformes proposades eren un salt qualitatiu important en el procés de normalització, especialment pel que fa a la regulació de la presència del català als mitjans audiovisuals. El Govern català podia establir unes quotes mínimes de català a les sales de cinema i a les emissores de ràdio concessionàries de la Generalitat. L'incompliment de les quotes podia merèixer multes de deu milions de pessetes, fins i tot. Igualment, la reforma consagrava el català com la llengua vehicular de l'ensenyament i establí l'obligació de qualsevol professor que s'incorporés a un centre docent del Principat de conèixer el català.

Llançada la proposta, el procés normal havia de prosseguir amb una ronda de converses entre la Conselleria de Cultura i les forces polítiques catalanes. Aquest cop, l'executiu nacionalista estava disposat a sacrificar el consens total amb els partits. Simplement, buscava "el mà-

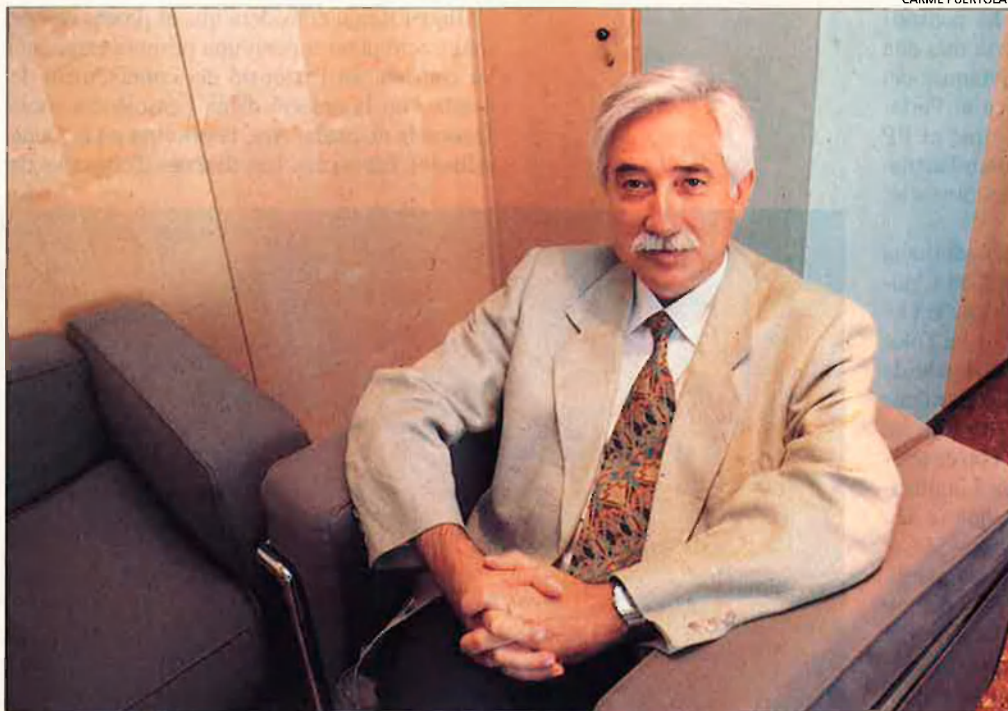
Joan Guitart. El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya s'ha compromès davant el Parlament a tirar endavant l'actualització de la Llei de Normalització Lingüística de 1983.

xim acord possible". És a dir, que si el PP no estava d'acord amb la reforma tiraria endavant igualment. "Si se'n volen autoexcloure, que ho facin". Per CiU, només era imprescindible l'acord amb els socialistes catalans. I aquests es mostraven oberts al diàleg. IC i ERC, per la seva banda, oferien una actitud més que favorable.

Marcades les posicions, dins de Catalunya es configurava un mapa que feia possible l'actualització de la llei. Només el PP se situava frontalment contra el fet de tocar, ni que fos una coma, la llei del 83. En el terreny civil, les úniques queixes procedien d'algun empresari del cinema i dels sectors —tan actius com minoritaris— oposats a l'ús del català com a llengua vehicular de l'ensenyament. A Catalunya, doncs, es podia arribar a un acord. Així era, almenys, a final de gener.

Suprem. "No existeix el deure de conèixer les llengües oficials distintes de l'oficial de l'estat". "Els pares, i eventualment els fills, tenen un dret constitucional d'escollir, en qualsevol etapa educativa, en quina llengua de les dues que són oficials desitgen ser ensenyats". "Fer de la llengua catalana el vehicle d'expressió normal vol dir que l'altra llengua (la castellana) és relegada al lloc de secundària o accessòria, essent, com és, l'oficial de l'estat, i l'única que no pot ser desconeguda. Aquesta virtual exclu-

El congelador

CARME PUERTOLAS

sió del castellà pot ser contrària als preceptes constitucionals”. “Es planteja al Tribunal Constitucional una qüestió sobre la possible inconstitucionalitat dels articles 15.1, 14.2 i 14.4, i 20 de la Llei 7/83...”. Signat: Carmelo Madrigal García, Eladio Escusol Barra, Pedro José Yagüe Gil. Magistrats de la secció tercera de la Sala Tercera del Tribunal Suprem.

El 15 de febrer saltava la bomba informativa: el Tribunal Suprem plantejava al Tribunal Constitucional la possible inconstitucionalitat de la Llei de Normalització Lingüística aprovada pel Parlament de Catalunya l'any 1983. En opinió del Suprem la llei no sols era inconstitucional, ans atemptava, en alguns dels seus preceptes, contra la dignitat humana i la declaració universal dels Drets Humans.

L'acte del Suprem era el penúltim episodi d'una història que havia arrencat el 31 d'octubre de 1983 amb un recurs de l'advocat Esteban Gómez Rovira contra la introducció del català com a llengua de l'ensenyament. El recurs s'havia anat arrossegant durant onze anys en complicats processos legals, fins que va arribar al Suprem. Onze anys després, els magistrats Madrigal, Yagüe i Escusol donaven la raó a Gómez Rovira. I de passada, disparaven un torpede contra el procés de reforma de la Llei de Normalització Lingüística engegat per la Generalitat. Quin sentit tenia ampliar una llei, si ni tan sols hi havia la seguretat que

La Direcció General que comanda Miquel Renuja ja ha enllestit el Pla General de Normalització Lingüística. L'actualització de la Llei forma part dels seus objectius.

aquesta fos constitucional?

Hi havia també un altre inconvenient: el clima d'altíssima crispació contra Catalunya i el català, generat per determinats mitjans de comunicació madrilenys i sectors acostats al Partit Popular. El suport de CiU a l'estabilitat havia desencadenat una onada d'atacs contra la política lingüística de la Generalitat, l'objectiu últim dels quals era de trencar el pacte entre PSOE i CiU.

Vist aquest clima anticatalà i l'entrebanc legal de la sentència del Suprem, el Govern de la Generalitat va decidir de “fer tornar les barques a port”. Les reunions amb els partits polítics foren suspeses fins a nova ordre. Mentrestant, els tècnics de la Direcció General de Política Lingüística ho aprofitarien per donar forma al Pla General de

Normalització Lingüística a Catalunya, una previsió de la llei del 1983 que encara no s'havia dut a terme.

Quatre mesos després, el procés d'actualització de la llei resta paralitzat. La Generalitat espera que el Tribunal Constitucional emeti una sentència que aclareixi d'una vegada per totes qualsevol dubte sobre la constitucionalitat de la llei del 1983. Hi ha hagut senyals positius, com la declaració del president de l'alt tribunal, Miguel Rodríguez Piñero, dient que estava personalment convençut que la llei era constitucional. Els responsables del Departament de Cultura esperen que la sentència arribi com a màxim a final d'any. Si fos positiva, significaria un camí definitivament obert –almenys des del punt de vista legal– per a reactivar els treballs de l'actualització. A la Generalitat no volen ni imaginar-se la possibilitat que es pugui produir una sentència negativa. “Seria un absurd que portaria conseqüències impensables”, diuen.

Si bé la via legal restaria lliure, no es pot dir que els condicionants externs hagin millorat. Tot al contrari. La força política que més s'ha distingit per la seva bel·ligerància contra el català té avui molta més força i influència que no fa sis mesos, quan es va plantejar l'actualització de la llei per primer cop. El PP acaba de guanyar unes eleccions europees per un marge de geirebé deu punts sobre el PSOE, amb què s'ha

originat una situació política d'una gran incertesa. Avui ningú no dubta que Aznar es troba a les portes de la Moncloa. Després del 12-J la convocatòria d'unes eleccions anticipades ha deixat de ser una quimera per convertir-se en una possibilitat de les moltes que considera Felipe González. Al Principat, el PP ha consolidat una franja de vot del 17-18%, molt més alta que no la del 6% que, en les autonòmiques del 92, n'havia fet l'última força política al Parlament de Catalunya. Fa sis mesos, que el PP s'autoexcloués de la negociació sobre l'actualització de la llei del 83 no era cap obstacle. Avui seria més problemàtic.

I finalment, tots aquests mesos han continuat actius els col·lectius que des de dins de Catalunya s'oposen a la política lingüística de la Generalitat. Una recent Asociación por la Tolerancia y contra la Discriminación, acabada de formar amb persones de l'entorn de les entitats esmentades, ha reeditat el famós "Manifiesto de los 2.300" de l'any 1981. Aquest cop es tracta d'un "Manifiesto por la Tolerancia Lingüística". Els seus promotors asseguren que el seu objectiu és de "demostrar als ciutadans de Catalunya que hi ha una realitat lingüística marginada" i afirmen que "no ens aturarem mentre no ens reconeguin com a iguals a més d'obligacions". Les 14.000 signatures que diuen que tenen estan dipositades sota notari. Durant la campanya electoral, els impulsors del "Manifiesto" han estat particularment actius. Tal com reconeix Antonio Robles, portaveu dels signants, "hem recollit signatures en mítings d'Iniciativa per Catalunya, del Partit Popular i en el míting final del PSC-PSOE a la Monumental, quan va venir Felipe. Sobretot, ho hem fet en els mítings d'IC i el PSC". Fonts d'IC han assegurat a la nostra revista que no han detectat cap replega de signatures en els seus actes.

Els representants de l'Asociación por la Tolerancia s'han entrevistat també amb Miquel Roca i amb Jaume Jané (UDC) per "aclarir-los que Catalunya, com Espanya, és plurilingüística i plurilingüística, i advertir-los que estan incubant l'ou de la serp amb l'educació que donen als nostres fills a les escoles".

El Pla va endavant. Aquests últims sis mesos també han servit perquè Política Lingüística enllestís la redacció del Pla General de Normalització Lingüística. El Pla General era previst en la llei del 83 i forma part del programa electoral de CiU a les últimes eleccions autonòmiques. La preparació del Pla va començar l'any 90, amb la presa de possessió de Miquel Renu com a director general de Política Lingüística. Es tracta d'un extens document que detalla els objectius a deu anys vista quant a promoció de l'ús social de la llengua. Els objectius s'aniran acomplint d'aquí al 2004, sobre la

base d'uns plans anuals en què participarien les institucions i els organismes implicats en cada cas concret. El Pla General ja és acabat i ara només resta pendent de l'aprovació del Consell executiu de la Generalitat i del Consell Social de la Llengua Catalana.

Miquel Renu considera que el procés de normalització ja ha superat una primera etapa, que va consistir en l'extensió del coneixement del català i en la creació d'una consciència social favorable al català. Ara, la prioritat de la Generalitat és l'ús social. Les desenes d'objectius del

ARXIU

El Tribunal Constitucional (en la foto, el seu president, Miguel Rodríguez Piñero) ha d'emetre sentència sobre la llei del català. Mentrestant, la llengua seguirà al congelador.

Pla General abasten tots els àmbits possibles d'ús de la llengua. Aquests en són alguns exemples: ampliar l'oferta de productes competitius en català per als joves (jocs informàtics, còmics, programes de ràdio i televisió); incrementar la presència i la difusió de l'audiovisual produït o doblat al català; incrementar la presència del català en la premsa diària i no diària d'abast general; incrementar la presència de programes en català a les emissores privades de ràdio i televisió; aconseguir una oferta suficient i variada en català en els productes informàtics de gran difusió; aconseguir que el català esdevingui la llengua de treball, dels productes i serveis de les empreses privades radicades a Catalunya; establir acords polítics i tècnics amb altres institucions de la resta dels Països Catalans que facilitin la creació d'un espai català de comunicació...

Un altre dels objectius del Pla és, precisament, l'actualització de la Llei de Normalització Lingüística del 1983. En aquest sentit, i referint-se al clima contrari al català que es viu a Madrid, Renu afirma taxativament: "L'ofensiva no ens farà trontollar. No claudicarem a cap mena de xantatge". La llei del 83, doncs, serà actualitzada. Sempre, és clar, que ho permeti el Tribunal Constitucional... **Eduard Voltas**